

Het begon met een simpele vraag van burens onder elkaar tijdens een straatfeestje. Wat zou er toch met dat leegstaande gebouw in hun achtertuin gebeuren? Het plan voor stadstuin Emma's Hof was geboren. Drie drukke jaren volgden: overleggen met de projectontwikkelaar die eerst het gebouw vlak voor hun neus wegkaapte, lobbyen met de gemeente Den Haag en subsidies aanvragen. Maar het enthousiasme bleef en er komt straks in totaal zelfs 1,4 miljoen euro op tafel. Waar ergernis over een bakstenen kolos achter je schutting al niet toe kan leiden.

Verrassend gelukt: een groene ontmoetingsplek

Vertrouwen groeit aan de keukentafel

Tekst: Karin Wesselink – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom en Joel van Houdt

“Hier gaat het allemaal om.” Martin van der Harst (61) wijst vanuit zijn badkamerraam naar een bakstenen kolos, bedolven onder klimop. “Ooit was dit het patronaatsgebouw van de Agneskerk. Hier werd jarenlang rooms-katholiek gebouwd, gegymd en gezongen. Maar nu staat het al zeven jaar niets te doen. Wij willen een groene ontmoetingsplek op deze 1700 vierkante meter. Zeven dagen in de week open, van acht tot zes uur. En duurzaam. Dus geen ijzeren wipkip, maar een omgevallen boom als klimtoestel.” Sinds 1 juli vorig jaar is Van der Harst voorzitter van Stichting Stadstuin Emma's Hof, want zo gaat de geplande stadstuin heten. Ze zitten tenslotte in het Regentesse kwartier. Maar dat het er allemaal zo professioneel aan toe zou gaan, had niemand die nazomerse dag van het straatfeest in 2007 gedacht. Na dat feestje hebben buurtbewoners meteen de koe bij de hoorns gevat en handtekeningen verzameld. Met acht enthousiastelingen heb je immers nog geen buurtinitiatief. Eén avond langs de huizen gaan, leverde al 250 krabbels op. Een teken dat meer mensen hun burens graag elders zouden ontmoeten dan op de stoep van de supermarkt of drogist. Tegelijkertijd kregen ze een tegenvaller voor de kiezen: projectontwikkelaar Timpaan had het pand plots gekocht om er op het terrein eengezinswoningen te bouwen.

Addertje onder het gras

Grote paniek. Op aanraden van de fractie GroenLinks werd contact gelegd met de projectontwikkelaar. Er kwam een keukentafeloverleg. De initiatiefnemers van Emma's Hof 'tot op de tanden gewapend'.

Groot was de verrassing toen de projectontwikkelaar meteen zei het een leuk plan te vinden. De eerste drie maanden verwachtten ze elk moment een addertje onder het gras. Peter Pronk, adjunct-directeur van Timpaan, staat die eerste ontmoeting nog helder voor de geest. “Projectontwikkelaars hebben toch de naam niet betrouwbaar te zijn. Ik kan wel zeggen dat wij open zijn, maar daar moet de ander wel vertrouwen in krijgen. Intern hebben we er uitgebreid over gesproken. Voor ons woningbouwplan stonden alle lichten al op groen: er was een gemeentelijk stedenbouwkundig akkoord en de welstandscommissie had haar

Geen ijzeren wipkip, maar een omgevallen boom als klimtoestel

goedkeuring gegeven. Maar bij ons geldt in dit soort gevallen ook het maatschappelijke belang. Wij zijn geen filantropen en geven geen subsidie, maar willen wel pro deo kennis delen. De kracht van dit project is dat bewoners de buurt daadwerkelijk hebben weten te mobiliseren."

Op het spel

Met Timpaan achter zich, kon het lobbyen (pas) echt goed losbarsten. Maar voordat de gemeente met geld over de brug wilde komen, moest er eerst een projectgroep van ambtenaren, de projectontwikkelaar en bewoners komen. De initiatiefnemers moesten bovendien de plannen aanpassen. Iets wat ze graag deden, want er stond een gemeentelijke subsidie van 500.000 euro op het spel. Dat bedrag kwam er niet zonder slag of stoot. "Want voordat een toezegging van een wethouder is vertaald in een giro-overschrijving zijn we vele maanden verder. Om een lang verhaal kort te maken: het staat nu op onze rekening. Geld voor een stadstuin terwijl op die plek nu nog een gebouw staat. En dat is in gemeentelijke termen heel bijzonder", zegt Martin van der Harst.

Het duurde even voordat de projectgroep goed draaide. "De eerste negen maanden kregen we nauwelijks medewerking van de ambtenarij. Dat was zó'n tegenvaller dat de Stichting Stadstuin Emma's Hof een brief heeft gestuurd naar de wethouder." Het resultaat mocht er wezen. Er kwam half vorig jaar een nieuwe projectleider die tegen de stroom in ging.

Die projectleider is Ilse Menkhorst, van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag. Zij schuift net als Peter Pronk van Timpaan tweewekelijks aan bij de projectgroepvergaderingen van Stichting Stadstuin Emma's Hof. Ze is bescheiden over haar aandeel. "Ik help de buurtbewoners alleen bijvoorbeeld bij het wijzigen van het bestemmingsplan. Over de tuin ben ik zeker enthousiast. Het zal een rustpunt in de wijk worden. En voor iedereen toegankelijk. Dat is belangrijk, want er gaat toch gemeenschapsgeld naartoe. Dus moet het dan ook écht aan de gemeenschap ten goede komen. Zodra de tuin geopend is, controleren wij of deze aan de eisen voldoet. In principe zit mijn taak er dan op. Maar heel toevallig woon ik in hetzelfde stadsdeel en zal zelf ook zeker komen kijken."

Middenstanders

Niet alleen buurtbewoners zullen profiteren van de groene ontmoetingsplek. Ook de plaatselijke middenstand zal er wel bij varen. "Deze buurt zit al een jaar of tien in de lift", legt Van der Harst uit.

"Er komen steeds meer jonge gezinnen wonen die meer te besteden hebben." Een rondje langs die middenstand in de driehoek Weimarstraat/Beeklaan/Galileistraat leert dat er behalve de gebruikelijke Albert Heijn, Blokker en Etos vooral veel kleine zelfstandigen zitten: een Poolse supermarkt, een bakkerij en een Bollywoodshop.

De eigenaar van de Turkse bakkerij weet overigens nog van niets. Terwijl één van zijn medewerkers shoarma schraapt en iemand anders een pizza maakt, vraagt Aydin Gülsoy of de sloop van het pand extra parkeerplekken zal opleveren. Maar als hij hoort over een tuin, dan gaan zijn ogen glimmen. "Ik heb niet veel tijd om met mijn kinderen op pad te gaan. Misschien kan ik ze dan wat vaker hier mee naartoe nemen."

Kamla van Ram's Bollywoodshop is wel op de hoogte. "Het bordje 'Open' zal ik er niet voor omdraaien, maar als één van mijn kinderen me achter de toonbank kan vervangen, ga ik er zeker met mijn kleinkinderen naartoe. Ik woon hier al 35 jaar en ik ken veel mensen. Vooral als het mooi weer is, maak ik hier op de stoep veel praatjes. Maar het kan altijd meer. Dus laat die tuin er maar komen!"

Hyves

Stichting Emma's Hof heeft alle moderne communicatiemiddelen aangegrepen om ruchtbaarheid aan haar project te geven: twitteren, bloggen, een Hyvespagina met 103 leden en een e-mailbestand van mensen die straks actief een bijdrage willen leveren. Want dat is de bedoeling: het onderhoud zal ook door de buurtbewoners zelf gebeuren. Eén van die mensen in het bestand is de 34-jarige vrijwilligster Inge die net langs wandelt met haar 5 maanden oude Hannah. "Heerlijk dat er straks een plek is waar ik met haar naartoe kan om te spelen. En ik wil zeker wel helpen schoffelen, hoor!" De afgelopen paar jaar samenvattend zegt Martin van der Harst: "We hadden geen groots maatschappelijk verlangen om iets met de buurt te doen. Maar we vroegen ons af wat er toch met dat gebouw zou gaan gebeuren. Als we van tevoren hadden geweten dat we er per persoon wekelijks zes uur werk in zouden stoppen, waren we er misschien nooit aan begonnen. Maar het geeft enorm veel energie!" •

Een ambtenaar die zegt dat het wel kan.
Ilse Menkhorst, projectleider,
Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag

"Het zal een rustpunt in de wijk worden. Voor iedereen toegankelijk. Dat is belangrijk, want er gaat toch gemeenschapsgeld naartoe. Dus moet het dan ook écht aan de gemeenschap ten goede komen."

De schatkist van Emma's Hof

Iedereen is het er over eens dat een plan als Emma's Hof uitzonderlijk is. En had de stadstuin maar twee kwartjes gekost, dan groeide en bloeide alles er vast al welig. Maar er is zo'n € 1.400.000 nodig. Dat bedrag heeft de Stichting Emma's Hof op een knappe manier bij elkaar weten te sprokkelen. Letterlijk, soms. Door bijvoorbeeld het buurtfeest Emma's Hof te organiseren waarbij bewoners hun huis openstelden of een activiteit organiseerden. Variërend van een verhaal vertellen tot voeten masseren. Alles in ruil voor harde valuta, uiteraard. De schatkist van Emma's Hof was toen namelijk nagenoeg leeg. Daarnaast werd natuurlijk flink gelobbyd en gingen er pakketten subsidieaanvragen de deur uit. "Gelukkig was de politiek ons goedgezind en zeer welwillend", vertelt voorzitter Martin van der Harst. Na veel vijven en zessen kwam de wethouder van Bouwen en Wonen over de brug met € 500.000. "De gemeente krijgt veel plannen van buurtbewoners die het voorwerk hebben gedaan. De ambtenaren moeten dan de rest doen. Dat wilden wij juist niet. Wij wilden dat het ons initiatief bleef, inclusief het onderhoud en beheer. Dat viel extra goed. En ook omdat het een 'groen' project is natuurlijk."

Ook het stadsdeel Segbroek legde € 40.000 bij, Fonds 1818 doneerde € 100.000, Ars Donandi leverde € 30.000, het VSB fonds € 96.000, VROM € 250.000 en KNHM gaf voor de projectleider van de tuinaanleg € 18.000 en ondersteunde bij de planvorming. In mei wordt de bijdrage van het Europese Fonds definitief. Als klap op de vuurpijl won Emma's Hof ook nog de Mooi Nederland Prijs van het Ministerie van VROM. Dit prijzengeld van € 250.000 was meer dan welkom.

Een projectontwikkelaar die niet alleen op winst uit is.
Peter Pronk, adjunct-directeur van Timpaan

"Maar bij ons geldt in dit soort gevallen ook het maatschappelijke belang. Wij zijn geen filantropen en geven geen subsidie, maar willen wel pro deo kennis delen."